

SARAH LARK

DE ZANG
VAN DE
HOORNSCHELP

Twee beste vriendinnen vechten voor hun thuis en hun familie in het negentiende-eeuwse Nieuw-Zeeland

SARAH LARK

DE ZANG

VAN DE

HOORNSCHELP

De Fontein

Missie

Russell – Nieuw-Zeeland (Noordereiland)

Adelaide – Australië

1863

1

‘Is het nog ver?’

Mara Jensch was in een slechte bui en ze verveelde zich. Er kwam geen einde aan de tocht naar het dorp van de Ngati Hine. Het landschap was ongetwijfeld mooi en het weer was goed, maar toch had Mara meer dan genoeg van *manuka* (tea trees), *rimu* (steeneiken) en *koromiko* (wilgachtige struiken), van regenwouden en varenbossen. Ze wilde naar huis, terug naar het Zuidereiland, terug naar Rata Station.

‘Hoogstens een paar kilometer,’ zei pastoor O’Toole, een katholieke priester en missionaris die goed Maori sprak en als tolk met deze expeditie was meegereisd.

‘Zeur niet zo!’ zei Mara’s moeder Ida. Ze reed op haar kleine bruine merrie naast Mara’s schimmel en keek haar dochter bestraffend aan. ‘Zo ben je net een onopgevoed kind!’

Mara trok een pruillip. Ze wist wel dat ze haar ouders irriteerde, want ze was al weken in een slechte bui omdat ze de reis over het Noordereiland verschrikkelijk vond. Ze kon het enthousiasme van haar moeder voor de brede stranden en het warme klimaat niet delen, en ook zag ze niet net als haar vader het nut in van bemiddeling tussen Maoristammen en Engelse kolonisten. Mara had daar zelf helemaal geen behoefte aan, want ze had een uitstekende relatie met de Maori. Ze was immers verliefd op een zoon van een hoofdman.

Een tijdje gaf ze zich over aan dagdromen, waarin ze samen met haar vriend Eru over het eindeloze grasland van de Canterbury Plains dwaalde. Mara hield zijn hand vast en keek hem glimlachend aan... Voor haar vertrek hadden ze elkaar zelfs aarzelend gekust. Maar toen rukte een geschrokken kreet Mara uit haar dagdroom.

‘Wat wás dat?’ De vertegenwoordiger van de gouverneur, die Mara’s vader voor deze missie had ingehuurd, luisterde bang naar de geluiden in het bos. ‘Ik dacht dat ik daar iets zag. Kan het zijn dat ze ons bespioneren?’ Kennard Johnson, een kleine, dikke man die er moeite mee leek

te hebben om urenlang op een paard te zitten, keek zenuwachtig naar de twee Engelse soldaten die hij als lijfwacht had meegenomen.

Mara en haar vader Karl moesten daar alleen maar om lachen. Als er echt iets aan de hand was, konden die twee daar niets aan doen. Als de Maori-stam – waar de groep naartoe onderweg was – van plan was om meneer Johnson af te maken, had hij minstens een heel regiment roodrokken nodig gehad om dat te voorkomen.

Pastoor O'Toole schudde zijn hoofd. 'Het zal wel een dier zijn geweest,' zei hij geruststellend tegen de ambtenaar, maar hij maakte hem met zijn volgende zin weer onzeker. 'Een Maori-krijger ziet of hoort u echt niet. Maar we zijn inmiddels al heel dicht bij het dorp, dus we worden zeker in de gaten gehouden.'

Nu keek meneer Johnson pas echt bang.

Mara's ouders keken elkaar met een veelzeggende blik aan. Voor Ida en Karl Jensch was een bezoek aan een Maori-stam niets bijzonders. Als zij al ergens bang voor waren, dan hoogstens voor een paniekeractie van de *pakeha*, zoals de Maori de Engelse kolonisten in Nieuw-Zeeland noemden. Wat dat betreft hadden Mara's ouders al veel meegeemaakt. Geweld tussen Maori en *pakeha* deed zich zelden op initiatief van de Maori voor. Veel vaker leidde de angst van de Engelsen voor de getatoeëerde 'wilden' tot een ondoordacht schot, met ernstige gevolgen.

'Rustig blijven, mensen,' zei Karl Jensch nog een keer tegen de andere deelnemers van de expeditie.

Ze werden niet alleen vergezeld door de regeringsvertegenwoordigers, maar ook door twee boeren, wier klachten tegen de Ngati Hine de reden waren van deze expeditie. Mara keek naar hen met alle wrok van een jong meisje wier plannen waren gedwarsboomd. Zonder deze twee stomkoppen zouden ze allang op de terugweg zijn, want haar vader had voor het schapenscheren op Rata Station willen zijn, en de overtocht van Russell helemaal in het noorden van het Noordereiland naar Lyttelton Harbour op het Zuidereiland was al geboekt. Maar op het laatste moment had de gouverneur Karl Jensch gevraagd het conflict tussen deze boeren en het stamhoofd van de Ngati Hine zo mogelijk in der minne te schikken. Als het goed was, kon dat door een paar landkaarten met elkaar te vergelijken. Karl had de maten opgenomen en de kaarten getekend toen stamhoofd Paraone Kawiti een paar jaar eerder kolonisatiegebieden aan de kroon had verkocht.

'De Ngati Hine zijn ons niet vijandig gezind,' zei Karl, 'en bovendien

hebben ze ons uitgenodigd. Het stamhoofd heeft net als wij alle belang bij een vreedzame oplossing van deze problemen, dus is er geen enkele reden om bang te zijn.'

'Ik ben helemaal niet bang!' zei een van de boeren snel. 'Integendeel zelfs! Zij hebben alle reden bang te zijn, zij –'

'Zij,' zei Mara's moeder Ida, 'hebben waarschijnlijk een stuk of vijftig gewapende mannen en die hebben misschien alleen speren en oorlogsknuppels, maar ze weten wel hoe ze daarmee moeten omgaan. Het zou dus verstandig zijn, meneer Simson, om ze niet te provoceren.'

Mara zuchtte. Tijdens de rit, die inmiddels al vijf uur duurde, had ze al drie of vier van dit soort discussies moeten aanhoren. In het begin waren de beide boeren zelfs nog agressiever geweest. Zij leken van mening dat deze expeditie niet zozeer tot doel had een probleem op te lossen, maar vooral om de inheemsen discipline bij te brengen. Maar nu de ruiters dicht bij het Maori-dorp kwamen – en de boeren misschien beseften hoe ver ze bij de dichtstbijzijnde *pakeha*-nederzetting vandaan waren – werd in elk geval een van beide mannen rustiger. Toch was de sfeer gespannen en dat veranderde ook niet toen de *marae* in zicht kwam.

Voor Mara was de met kleurrijke ornamenten versierde en door manskogodenbeelden bewaakte ingang van het dorp heel normaal. Maar voor iemand die dit voor het eerst zag kon dat heel imponerend zijn. Kennard Johnson en zijn mannen waren vast nog nooit in een *marae* geweest.

'Niet vijandig gezind?' vroeg Johnson bedrukt. 'Nou, volgens mij zien zij er helemaal niet vriendelijk uit!' Hij wees ontdaan naar het inderdaad krijgsvanuitziende ontvangstcomité tegenover de ruiters. Mara was verbaasd en haar ouders leken geschrokken, want in een *marae* zouden ze eigenlijk spelende kinderen moeten zien, en mannen en vrouwen die rustig met hun dagelijkse werkzaamheden bezig waren. Nu werden de blanken alleen opgewacht door het stamhoofd, trots en dreigend voor het gesloten front van zijn krijgers. Zijn naakte bovenlichaam en zijn gezicht waren getatoeëerd. Door zijn uitgebreid bewerkte lendendoek van gehard vlas leek hij zelfs nog groter; aan zijn gordel hingen oorlogsknuppels en in zijn hand had hij een speer.

'Die mannen vallen ons toch niet aan?' vroeg een van de twee Engelse soldaten.

'Nee hoor,' zei pastoor O'Toole. De priester, een grote magere man

die niet meer heel jong was, steeg rustig van zijn paard. ‘Ze willen u alleen maar bang maken.’

Daar slaagden het stamhoofd en zijn mannen even later nog beter in. Toen de blanken dichterbij kwamen, hief Paraone Kawiti, de *ariki* van de Ngati Hine, zijn speer. Zijn krijgers stampten zwaaiend met hun speer ritmisch op de grond en stapten met gespreide benen naar voor en achter. Bovendien zongen ze een dreigend lied en hoe sneller ze zich bewogen, hoe harder en luider ze zongen.

De mannen naast Johnson grepen naar hun wapen en de beide boeren verscholen zich achter de soldaten, maar de missionaris bleef rustig.

Mara’s vader leidde zijn paard tussen de soldaten en de krijgers. ‘Laat jullie wapen alsjeblijft met rust!’ zei hij bars tegen de Engelsen. ‘Gewoon niet reageren, maar afwachten.’

Dankzij Karls kwade bevel of door pastoor O’Tooles geruststellende woorden slaagde de delegatie van de gouverneur erin te doen alsof ze niet onder de indruk waren, hoewel de ene na de andere krijger naar voren stapte, met zijn speer op de grond stampte, grimassen trok en de ‘vijanden’ minachtend aankeek.

Mara, die in tegenstelling tot haar ouders, de boeren en de regerings-vertegenwoordigers elk woord van de oorlogsdans en de liederen verstond, rolde met haar ogen. Ook dit gedoe hield de boel alleen maar op. De stam van de Ngai Tahu, waar ze vlakbij was opgegroeid en waar haar vriend Eru bij hoorde, liet dergelijke krachtdemonstraties allang achterwege bij confrontaties met de blanken. Sinds Eru’s moeder Jane, een *pakeha*, met het stamhoofd was getrouwd, begroette men elkaar daar gewoon met een handdruk, en dat vereenvoudigde de omgang met bezoekers en zakenvrienden. De meeste *pakeha* kwamen naar de *marae* van de Ngai Tahu om zaken te doen. Eru’s moeder en zijn vader Te Haitara hadden een succesvolle schapenfokkerij opgebouwd, waardoor de stam rijk was geworden.

‘Volgens het ritueel moeten wij nu eh... ook iets zingen,’ mompelde pastoor O’Toole, toen de krijgers hun dans eindelijk hadden beëindigd. ‘Dat hoort er om het zo maar te zeggen bij als je je aan elkaar voorstelt. Natuurlijk weten de mensen hier dat dit niet gebruikelijk is bij de *pakeha*. Ze gedragen zich nu wel heel oorlogszuchtig, maar eigenlijk zijn ze heel geciviliseerd. Het stamhoofd heeft de vlaggenmast weer laten plaatsen die Hone Heke indertijd in Russell had gekapt. Lieve help, ik heb die man zelf gedoopt!’

Deze woorden zouden de groep gerust moeten stellen, maar O'Toole klonk alsof hij zich verbaasde en diep onder de indruk was van Paraone Kawiti's teruggrijpen op oude stamrituelen.

Mara vroeg zich af of ze de procedure door een lied een beetje kon bekorten. Als ze straks snel de kaarten met elkaar konden vergelijken, konden ze vanavond misschien nog teruggaan naar Russell en morgenochtend de boot naar het Zuidereiland nemen. Maar als er ruzie ontstond en de mannen eindeloos over de verdere gang van zaken zouden discussiëren, kwam ze hier nooit vandaan.

Mara duwde haar donkere haar dat tot haar middel kwam naar achteren; ze had het voor het bezoek aan de Maori niet gevlochten, maar ze droeg het los als een inheemse. Daarna stapte ze alsof dat heel vanzelfsprekend was naar voren. 'Ik kan wel iets zingen,' bood ze aan. Ze haalde haar favoriete instrument, een kleine *koauau*, uit haar tas, hield de fluit voor haar neus en blies een melodie, terwijl de *pakeha* en de zojuist nog grimmig kijkende krijgers haar verbijsterd aankeken. Daarna begon ze te zingen: een eenvoudig lied, in tegenstelling tot de krijgsvuchtige oorlogskreten bijna verwarrend melodieus, dat het landschap van de Canterbury Plains op het Zuidereiland beschreef: de eindeloze vlaktes vol wiegend gras, de rivieren omzoomd door *raupo*-struiken en de met sneeuw bedekte bergen met verscholen, glasheldere en visrijke meren. Het lied klonk als een *powhiri*, de officiële begroeting in een *marae* met zang en dans in traditionele kledij die tot doel had Maori en gasten met elkaar te verbinden. Een rondtrekkende stam stelde zich aan zijn gastheren voor door hun thuisland te beschrijven. Mara zong het lied eenvoudig en zelfverzekerd. Ze had een zuivere alt, waar de Maori-muzikanten thuis even enthousiast naar luisterden als haar Engelse huislerares.

Ook nu waren haar luisteraars onder de indruk. Niet alleen lieten het stamhoofd en zijn mannen hun wapens zakken, maar er kwamen ook mensen uit de met houtsnijwerk versierde houten huizen rondom de verzamelplaats. Een oude vrouw kwam uit de *wharenuī*, het gemeenschapshuis, gevolgd door een groep meisjes van Mara's leeftijd. Vastbesloten liet de oude vrouw de meisjes voor de krijgers staan en ze lieten hen ook een lied zingen. De meisjes bezongen de schoonheid van het Noordereiland, de eindeloze witte stranden, de duizend kleuren van de zee en de geesten van de heilige *kauri*-bomen die over de weidse groene heuvels waakten.

Mara glimlachte en hoopte dat de Ngati Hine zich hierdoor niet lieten verleiden de hele *powhiri* uit te voeren. Dat kon uren duren. Maar de vrouw – kennelijk een stamoudste – liet het bij één lied. Daarna liep ze naar de twee vrouwen in de groep *pakeha* toe. Aan Ida, de oudste, bood ze haar gezicht aan voor de *hongi*, de traditionele begroeting. Wantrouwig bekeken door de boeren, Johnson en de soldaten drukten de vrouwen hun neus en voorhoofd tegen elkaar.

Karl Jensch en pastoor O’Toole leken opgelucht. Ook Mara was blij: eindelijk kwam er schot in.

‘Ik heb cadeaus meegebracht,’ zei Ida. ‘Mijn dochter en ik willen graag hier bij de stam blijven, terwijl de mannen de misverstanden oplossen, maar natuurlijk alleen als jullie dat goedvinden. We wisten niet hoe belangrijk het is, deze onenigheid over het land.’

Mara vertaalde gewillig.

De vrouw knikte en maakte Ida met een gebaar duidelijk dat ze welkom waren.

Karl en de tolk spraken ondertussen met het stamhoofd.

Paraone Kawiti klonk eerst vijandig, maar scheen toen bereid op Karls verzoek in te gaan en samen te controleren van wie het stuk land waarop de boeren en de Maori allebei aanspraak maakten in werkelijkheid was.

De oude vrouw die de meisjes mee naar buiten had genomen en de voorlopige vredesluiting had ingeleid, liep snel een van de huizen binnen. Even later kwam ze naar buiten met een kopie van de documenten en de kaarten die de stam bij de verkoop van hun land had gekregen. Alles lag netjes bij elkaar en was kennelijk bewaard als een heilig voorwerp.

Mara keek niet bijster geïnteresseerd naar Karl, die de documenten voorzichtig openvouwde en zijn eigen papieren ernaast legde.

‘Mag ik vragen welke de omstrede landerijen zijn, meneer Simson en meneer Carter?’ vroeg hij aan de boeren. ‘Dat zou ons tijd besparen, doordat we dan niet om het hele terrein heen hoeven te rijden.’

Mara hoopte dat de twee mannen konden kaartlezen.

Helaas wees slechts een van hen, Pete Carter, snel en doelbewust naar een gebied dat vlak tegen de grens van het resterende land van de Maori lag. ‘Ik heb dat land gekocht, omdat ik mijn schapen daar wilde laten grazen. Maar toen constateerde ik dat de Maori-vrouwen daar een akker op hadden aangelegd. En toen ik de schapen daar toch naartoe dreef, stonden er opeens een paar mannen met speren en musketten die hun land kwamen verdedigen!’

‘Goed,’ zei Karl. ‘Dan gaan we er toch maar naartoe. *Ariki*, u gaat toch zeker met ons mee? En hoe zit het met uw land, meneer Simson?’

De gedrongen boer liep met een rood gezicht naar voren, maar kon niets beginnen met de kaart.

De oude Maori-vrouw wees naar een plek op het papier. ‘Hier. Dat land is niet van hem en niet van ons,’ zei ze in verrassend goed Engels. ‘Dat is van de goden. Daar wonen geesten. Dat mag hij niet kapotmaken!’

‘Nu hoort u het!’ zei Simson spottend. ‘Ze zegt het zelf, het is niet van hen. Dus –’

‘Dit staat hier vermeld als Maori-land,’ zei Karl streng. ‘Ziet u die kleine welving op de kaart? Dat stuk land bedoelt ze zeker. We gaan er nu naartoe. Kom mee, *ariki*, pastoor O’Toole. Hoe eerder we vertrekken, hoe eerder deze kwestie opgelost is. Meneer Johnson, wilt u meneer Simson en meneer Carter alstublieft vertellen dat ze het besluit zullen moeten accepteren? Ik heb namelijk al een vermoeden hoe dit gaat aflopen.’ Daarna liep Karl naar zijn paard.

Ida en Mara liepen achter hem aan om de cadeaus voor de Maori-vrouwen uit hun zadeltassen te halen. Het waren maar kleine dingen: gekleurde doeken, een paar goedkope sieraden en een paar zakjes zaad. Meer praktische cadeaus, zoals dekens of kookgerei, hadden ze met hun paarden niet kunnen vervoeren. Mara zag echter met één blik op de vrouwen die de huizen uit kwamen dat zij die ook niet nodig hadden. De stam was zo te zien in goeden doen; het stamhoofd had de winst van de landverkopen kennelijk eerlijk verdeeld. De meeste vrouwen en kinderen droegen *pakeha*-kleden, die beter aan het klimaat in Nieuw-Zeeland waren aangepast dan de traditionele van vlas geweven kleding van de Maori. Velen droegen een houten kruisje aan een leren riempje om hun hals. Die vervingen de kleine afgodsbeeldjes die de stammen uit *pounamu*-jade sneden. Een paar vrouwen liepen vol vertrouwen naar pastoor O’Toole toe, praatten met hem en lieten zich zegenen.

‘Wij zijn allemaal christenen!’ zei een jonge vrouw tegen de verbaasde Ida en trots raakte ze haar eigen kruisje even aan. ‘Gedoopt! Op missiepost Kororareka!’

‘Onze missiepost bij Russell bestaat al sinds 1838,’ zei pastoor O’Toole trots. ‘Die is gesticht door Franse Dominicaanse paters en door paters en zusters Maristen.’

‘Zijn dit... katholieken?’ vroeg Ida een beetje onzeker. Ze was opge-

groeid in een strenge oud-lutheriaanse gemeente waar men ‘papisten’ altijd meer als antichristenen dan als medebroeders en -zusters had beschouwd.

Mara had nooit echt nagedacht over de verschillen tussen de christelijke religies. In de omgeving van Rata Station stonden geen kerken, zodat de kinderen niet regelmatig naar een kerkdienst konden gaan. Ida bad met haar dochters, als ze tenminste thuis was. Maar als ze haar man tijdens zijn reizen als landmeter vergezelde, paste Catherine Rata op Mara en haar zussen. Ida’s vriendin en de ‘tweede moeder’ van de meisjes bad niet tot de god van de christenen. Zij was opgegroeid bij een Maoristam en leerde de kinderen van alles over de goden en geesten van de inheemsen. Bij deze mix van religies kwam bovendien nog een beetje van het anglicaanse geloof. Mara’s huislerares, juffrouw Foggerty, had hun onder andere fanatiek, maar zonder veel succes godsdienstles gegeven. De kinderen konden de strenge, serieuze vrouw echter niet uitstaan. In plaats dat ze tot haar God baden, richtten ze zich liever met een paar vloeken tot de geesten. Mara en Eru hadden juffrouw Foggerty graag terug naar Engeland getoverd, maar dat was niet gelukt. Mara kon zich geen enkel gebed herinneren dat ooit was verhoord.

Pastoor O’Toole glimlachte. ‘Ik ben Ier en bij ons is iedereen katholiek. Maar zo belangrijk vind ik dit hier helemaal niet; bij welke religie de Maori God ook vinden, het belangrijkste is dat we erin slagen hen van hun afgoderij af te brengen.’

‘Het belangrijkste is dat we ervoor zorgen dat ze vreedzaam blijven,’ bromde Karl. Ook hij wilde eindelijk verder reizen. Hij vond het verschrikkelijk dat hij Cat en zijn vriend en compagnon Chris Fenroy alleen liet met het schapenscheren. ‘Kom dus mee, pastoor, u kunt uw schapjes daarna wel tellen.’

Daarop vertrokken de mannen.

Ida en Mara gingen met de jonge vrouw mee die hun eerder het kruisje had laten zien.

De vrouw sprak een paar woorden Engels en maakte Ida duidelijk dat ze de vrouwen moest helpen met de voorbereidingen voor een groot feest die avond. Ze brachten opgewekt kletsend zoete aardappels en *raupo*-knollen naar de verzamelplaats om ze te schillen en in stukjes te snijden. Andere vrouwen maakten vogels en vissen schoon die ze daarna boven open vuren wilden laten garen.

Ida zelf pakte heel vanzelfsprekend een mesje en wat groente. Mara vond dat haar moeder amper opviel tussen de andere vrouwen: Ida Jensch

had glad donker haar, dat ze natuurlijk had opgestoken, maar dat werd inmiddels ook mode bij veel Maori-vrouwen. Ida's huid was niet meer zo licht als vroeger, maar gebruind door de zon op het Noordereiland. Alleen door haar lichte, porseleinblauwe ogen was herkenbaar dat ze een buitenstaander was, en natuurlijk doordat ze de taal niet goed sprak.

'Begrijp ik het goed, Mara, dat ze een feest voorbereiden?' vroeg ze aan haar dochter. 'Ik bedoel... dat is natuurlijk heel aardig, maar wel een beetje vreemd, toch? Eerst begroetten ze ons nog met een oorlogshaka. Het stamhoofd deed alsof hij ons wilde aanvallen... en meteen daarna wordt er een feestelijke maaltijd voor ons klaargemaakt!'

Dat was Mara ook al opgevallen en daar werd ze niet echt blij van. Een feest zou een overnachting bij de Ngati Hine betekenen.

'Het feest is niet voor ons, mamida,' zei ze. Ze had het net aan een paar meisjes van haar eigen leeftijd gevraagd. 'Dit waren ze al langer van plan. Kawa, de vrouw van het stamhoofd, is er helemaal opgewonden over. Ze verwachten vanavond een missionaris, of beter gezegd een pastoor. Te Ua Haumene is een Maori van een stam in de regio Taranaki. Hij is opgegroeid in een missiepost daar en heeft de Bijbel bestudeerd. Daarna heeft hij in een andere missiepost gediend, misschien is hij zelfs tot priester gewijd. Helemaal precies weten de meisjes dat niet. Nu is hij een soort profet. Een paar goden hebben hem iets belangrijks geopenbaard en daar wil hij vandaag over preken.'

'Maar er zijn geen nieuwe profeten,' zei Ida streng. 'Alleen God en Jezus en de Heilige Geest. Als er nieuwe Openbaringen zouden zijn dan... dan zou men de Bijbel moeten herschrijven.'

Mara haalde haar schouders op en zuchtte. 'Ik ben bang dat we dat algauw zullen horen. Als vader en meneer Johnson en die boeren geen enorme ruzie met het stamhoofd maken. De vrouwen hebben ons al uitgenodigd voor de kerkdienst, en pastoor O'Toole zal zeker willen blijven. Ook al is die Haumene een anglicaan of zo.'

'O ja, pastoor O'Toole is een groot man, een goede christen!' zei een jonge Maori-vrouw die naast Ida groente waste. Ze leek heel trots op haar gebroken Engels. 'Wij hebben Bijbelverhalen in onze eigen taal gelezen. En dit is nog beter!' De vrouw was zichtbaar blij. 'Nu is Te Ua Haumene een eigen profet van de Maori. Hij schrijft zijn eigen Bijbel voor zijn eigen volk!'

2

De mannen kwamen nog geen twee uur na hun vertrek terug. Het stamhoofd en de stamoudste die naast de paarden van de *pakeha* liepen leken euforisch, en Kennard Johnson en zijn mannen ontspannen. Zelfs boer Carter leek tevreden.

Alleen Simson was woedend. 'Ik laat het hier niet bij zitten, reken daar maar op!' zei hij voor de zoveelste keer tegen Karl Jensch en pastoor O'Toole, omdat ze hem zo verveeld aankeken. 'Ik wend me tot de gouverneur, de Kroon. Engeland moet het recht van een man beschermen!'

'In Engeland kunt u ook niet zomaar uw gang gaan en de bomen van uw buurman omhakken,' zei Kennard Johnson ruw. 'Maar die buurman zal u misschien niet meteen met de dood bedreigen. Wat dat betreft heeft het stamhoofd wel iets te fel gereageerd.'

'Die boom is heilig voor deze stam,' zei Karl. 'En u hebt hem toch zelf zien staan: het is een schitterende *kauri*, zeker honderden, zo niet duizenden jaren oud!'

'Honderden, zo niet duizenden dollars waard!' riep Simson. 'Dat is uitstekend hout, waar ze in Wellington hun vingers bij aflikken. En hier... Die oude vrouw zei toch zelf dat zij dat land niet eens willen hebben.' Hij wees naar de stamoudste, die rustig naast het stamhoofd liep en Simson geen blik waardig keurde, ook al verstond ze zijn woorden wel, of in elk geval gedeeltelijk.

'Dat heeft ze niet op die manier gezegd,' zei Karl. 'Natuurlijk claimt ze dat land en dat heeft ze indertijd tijdens de verkoop van het land ook duidelijk gemaakt. Ik heb u de kaart laten zien. Maar ze claimen het niet voor zichzelf, maar voor hun geesten van wie die boom is. Dat moet u respecteren.'

'Ik dacht dat die lui gedoopt waren!' Simson liet de zaak niet rusten, ook niet toen de mannen afstegen en hun paarden vastbonden. 'Wat zegt u ervan, dominee?'

Mara liep dichterbij. Als haar vader zijn paard niet afzadelde, was de kans groot dat ze meteen vertrokken en ze misschien toch nog onder deze kerkdienst uitkwam. Haar hoop werd echter de bodem in geslagen: Karl gaf zijn paard een klopje op de hals en tilde het zadel van zijn rug.

‘Pastoor,’ zei O’Toole met een zure blik. ‘Ik ben eerlijk gezegd een beetje verscheurd, meneer Simson. Mijn geloof gebiedt me een boom als deze te vellen, in de traditie van de heilige Bonifatius. Het is goddeloos om planten en dieren te aanbidden. De Heer zegt dat we naast Hem geen andere goden mogen eren. Aan de andere kant is het een bijzonder mooie boom, een schitterend voorbeeld van de wonderen van Zijn schepping.’

Karl viel de priester in de rede: ‘Meneer Simson, het is helemaal niet belangrijk wat pastoor O’Toole hierover zegt. Ook niet of het wel of geen bijzondere boom is of een zwarte beuk zoals duizenden andere. Het enige wat telt is of de boom op uw land staat of op het land van uw buurman. En in dit geval is dat land zonder enige twijfel van de Ngati Hine. De boom dus ook, dus laat die boom alstublieft met rust.’

‘En denk maar niet dat u er heelhuids afkomt als u die *kauri* toch velt,’ voegde Kennard Johnson eraan toe. ‘De Kroon zal echt geen oorlog beginnen als Paraone Kawiti u om die reden doodt. Daar zijn preceden-ten van, denk maar aan het Wairau-bloedbad!’

Indertijd waren talloze Engelsen gedood, nadat een lid van het *pakeha*-leger de vrouw van een stamhoofd had doodgeschoten. Later had de gouverneur de schuld van de kolonisten op zich genomen en zich bij de Maori verontschuldigd in plaats van zijn mensen te wreken.

Simson reed ten slotte woedend weg, terwijl het stamhoofd nu ook de mannen van de commissie uitnodigde voor het feest en de preek van de ‘profeet’.

Carter bleef; voor hem was het besluit immers positief geweest. Toen Karl een fles whiskey uit zijn zadeltas haalde en deze liet rondgaan om de vrede te vieren, nam hij ook een slok. Even later zat hij samen met de Engelse soldaten bij het vuur, omringd door een paar giechelende Maori-meisjes.

Mara zag de hoop dat ze snel zouden vertrekken steeds kleiner worden. ‘Betekent dit dat we hier vannacht blijven?’ vroeg ze, terwijl ze met haar vader meeliiep die op zoek was naar haar moeder.

Karl haalde zijn schouders op. ‘Lijkt er wel op, Mara. Pastoor O’Toole

wil die predikant heel graag horen preken en meneer Johnson loopt alsof alles hem nu al pijn doet. Het is bijzonder onwaarschijnlijk dat die vandaag weer op een paard gaat zitten.’

Mara vertrok haar mond. ‘Ik dacht –’

‘Ik kan er niets aan doen, Mara,’ viel Karl haar een beetje ongeduldig in de rede. ‘Je weet dat ik ook graag snel terug wil naar Rata Station, en bovendien om redenen die belangrijker zijn dan de jouwe, lieve kind. Jij wilt alleen maar naar huis om zo snel mogelijk weer met Eru te flirten, wat zoals we weten alleen maar problemen veroorzaakt. Jane zal haar zoon met hand en tand verdedigen!’

Mara keek haar vader boos aan. ‘Ik kan ook heel gemeen zijn, hoor,’ zei ze.

Karl lachte. ‘Wanneer Eru en jij volwassen zijn, Mara, kun je met zijn moeder om hem vechten, of jullie laten hem gewoon zelf beslissen. Maar als ik het me goed herinner, ben jij nu nog maar vijftien en is hij nog maar veertien. Dus zullen jullie je bij Janes wensen moeten neerleggen. Je moeder en ik zijn het trouwens helemaal met haar eens. Op zich is jouw Eru wel een aardige jongen, en misschien worden jullie ooit een stel, maar dat duurt nog wel een paar jaar. Nu zijn jullie nog veel te jong. Aha, daar is Ida al.’ Karl liep naar zijn vrouw om haar te vertellen wat hij had meegemaakt met de boeren en de Maori.

Mara onderdrukte een paar boze opmerkingen over zijn uiteenzetting over het onderwerp Eru. Haar ouders zouden toch niet naar haar luisteren. Dus luisterde ze met tegenzin mee naar zijn verhaal.

‘Die Simson mag zichzelf gelukkig prijzen dat hij zijn fout heeft overleefd,’ zei Karl. ‘Een priesteres betrapte hem toen hij met zijn bijl hun heilige *kauri* wilde omhakken. Daar heeft ze toen een enorme ophef over gemaakt, en een paar krijgers hoorden dat en hielden hem meteen tegen. Ik moet er niet aan denken wat er gebeurd zou zijn als hij die boom inderdaad had kunnen omhakken!’

Ida knikte. ‘En die andere boer?’ vroeg ze. ‘Waarom was er onenigheid met Carter?’

Karl glimlachte. ‘In zijn geval lag de fout bij de Maori. Je weet hoe ze zijn: volgens hen is land van degene die het gebruikt. En omdat Carter deze akker niet heeft bewerkt of laten begrazen, terwijl een van de vrouwen heel graag haar *kumara*-akker wilde vergroten, heeft ze die gewoon omgespit. Ze begreep absoluut niet waarom hij zich daar zo over opwond, maar hij mag hun akkers natuurlijk ook niet gebruiken.

Nu hebben we die zaak opgelost en is iedereen het met elkaar eens: dit jaar mag die vrouw haar zoete aardappels nog oogsten en daarvan geeft ze dan de helft aan Carter. Volgend jaar bewerkt ze dat land niet meer. In feite was dit niet meer dan een misverstand. Het ging die boer ook niet echt om die halve morgen akkerland. Hij was alleen bang dat de stam steeds meer van zijn land zou opslokken.'

'Dan is alles gelukkig weer goed.' Ida gaf haar man een arm, waarna ze samen naar de inmiddels al vrolijk brandende vuren liepen, met Mara achter hen aan.

De vrouwen waren net begonnen met koken en braden, zodat het al heerlijk rook in het dorp. Mara merkte dat ze honger had, maar voor het eten moesten ze eerst nog naar die preek luisteren.

Toen de schemering langzaam inviel meldde een kleine jongen dat er drie krijgers naar de nederzetting kwamen. 'Te Ua Haumene komt eraan!'

Ida vroeg fronsend: 'Wat is die man nu echt? Een krijger of een priester, een predikant of een profeet?'

Pastoor O'Toole, die naast Ida, Mara en Karl bij een van de vuren was gaan zitten, haalde zijn schouders op. 'Ik weet het niet. Ik ken hem niet, wij zijn immers een missiepost; ik heb alleen iets over hem gehoord. Ik hoop dat hij echt een verrijking is voor het christendom in dit land. Dat gedoe vandaag met die boom die door de Maori wordt aanbeden... jullie begrijpen dat misschien niet, maar voor mij is dat een soort... klap in mijn gezicht, alsof mijn hele levenswerk in elkaar stort. Ik ken deze stam al tientallen jaren, ik heb de kinderen lesgegeven, de mensen gedoopt... En nu dit! Misschien moet ik maar teruggaan naar Ierland.' De man leek heel somber.

Karl gaf hem de whiskeyfles. 'Ze kunnen gewoon niet zo snel afscheid van hun goden en geesten nemen,' zei hij troostend. 'Misschien is dat ook helemaal niet erg. In Ierland hebben jullie na duizend jaar christendom toch ook nog lepichans? Of hoe heten die kabouters voor wie jullie hutjes in de tuin plaatsen?'

De geestelijke glimlachte even. 'Leprechauns, bedoelt u. En die hutjes... ik verdenk mijn landgenoten ervan dat ze daar hun voorraad whiskey in verstopen voor hun vrouw. Maar goed, als u het zo ziet...'

'Zo moet het waarschijnlijk ook worden gezien,' zei Karl. 'Wees dus maar niet boos op deze mensen. Persoonlijk vind ik het gedrag van die Simson veel erger. Hij denkt echt dat hij met die stam kan doen wat hij wil en daarbij ook nog eens wordt gesteund door de Engelse Kroon.'

O'Toole zuchtte. 'Ja. Onze blanke landgenoten zijn ook niet de beste christenen. Vaak... Ach, luister maar niet naar mij, inmiddels heb ik gewoon overal genoeg van. De Maori die zich laten dopen en daarna toch gewoon doen waar ze zin in hebben. En dan die onzinnige oorlogen van de afgelopen jaren omdat een koppig, waarschijnlijk dronken stamhoofd een vlaggenmast omhakt en de autoriteiten dat meteen als een persoonlijke aanval op de Kroon willen beschouwen. Het inpikken van het land, waar de inheemsen zich natuurlijk tegen verzetten. En mensen zoals deze Simson... Als er dan een keer een Maori-christen opduikt die als leraar wil werken, beschouw ik dat maar als een lichtje in de duisternis. Ik hoop alleen dat ik niet weer teleurgesteld word.'

x

Te Ua Haumene was een grote man van middelbare leeftijd. Hij had een vlak gezicht en was niet getatoeëerd. Hij had diepe rimpels tussen zijn neus en mond. De 'profeet' had bakkebaarden, een slaperige blik in zijn donkere ogen en dikke wenkbrauwen. Zijn kleding leek niet op de soutane van een katholieke priester noch op de traditionele zwarte kledij van een anglicaanse missionaris. Hij was gekleed als een welvarende Maori: een zeer fijn geweven bovenstuk, een soort rok van vlas en een kostbare mantel – een stamhoofd waardig. Zijn begeleiders waren eenvoudiger gekleed, als krijgers. De predikant en zijn mannen waren overal ontvangen als een *ariki* met zijn lijfwacht.

Pastoor O'Toole keek met een ijzige blik naar de vrouwen van het dorp, die Te Ua Haumene even enthousiast tegemoetliepen en even devoot om zijn zegen vroegen als ze kort daarvoor nog bij hem hadden gedaan. De mannen hielden zich op de achtergrond, terwijl twee van de dorpsoudsten en een familielid van het stamhoofd de *hongi* met de predikant uitwisselden. Paraone zelf deed dat niet, want de *ariki* van de stammen op het Noordereiland raakten hun onderdanen nooit aan.

Te Ua Haumene en zijn mannen kregen een zitplaats bij het centrale vuur aangewezen door de vrouw van de *ariki*, die ze graag aannamen, want ze hadden echt honger na de lange voettocht. De profeet kwam uit Taranaki, maar hij preekte om de twee of drie dagen bij een andere stam die hem en zijn mensen onderdak bood. Het was duidelijk dat de Ngati Hine dat met alle plezier deden. Ze eerden hun bezoekers door uitstekend eten en uitgebreide begroetingsceremoniën. Tussendoor wees

de vrouw van het stamhoofd ook steeds weer naar pastoor O'Toole, en de andere dorpsbewoners lieten Te Ua hun kruisje zien. De pastoor leek echter niet de behoefte te hebben de priester te leren kennen, want hij begroette hem amper.

'Misschien heeft hij iets tegen paapsen eh... katholieken,' zei Ida in een poging de geestelijke te troosten, omdat het gedrag van de predikant hem zichtbaar kwetste. 'Hij is immers bij de anglicanen opgegroeid.'

Pastoor O'Toole haalde zijn schouders op en nam de whiskeyfles die Karl hem aangaf dankbaar aan.

Mara wilde dat zij ook een slok durfde te nemen. Ze had inmiddels genoeg gegeten en verveelde zich alweer. Er leek geen einde te komen aan deze reis.

..*

Toen Te Ua Haumene eindelijk opstond om de mensen toe te spreken was het al donker. De maan scheen helder en het maanlicht zorgde samen met de flakkerende vuren voor een griezelige sfeer. Het lange haar van de profeet werd door de wind uit zijn gezicht geblazen.

Te Ua Haumene begon zijn toespraak met: 'Welkom, wind!' Hij keek zijn luisteraars niet aan, maar hij leek naar de hemel te staren. 'Begroet je boodschapper!'

Pastoor O'Toole vertaalde zijn woorden voor Karl en Ida.

'Boodschapper?' vroeg Ida.

'Haumene betekent "man van de wind",' zei Mara. Ze stond op om wat water te halen. Doordat alle anderen allang rustig op de grond zaten en aandachtig naar Te Ua Haumene luisterden, viel ze erg op, zodat de profeet met een wrevelige blik naar haar keek.

'Luister uit mijn mond naar het woord van God. De wind waait Zijn geest, de goede boodschap en het nieuwe evangelie naar ons toe... Ik breng het naar de gelovigen toe!'

'*Pai marire!*' scandeerden de beide mannen van de profeet.

'*Pai marire!*' riep Te Ua.

Zijn luisteraars herhaalden dat in koor.

'Dat betekent "vredig", toch?' vroeg Karl aan zijn dochter en de priester, die beiden knikten.

'Goed en vreedzaam, inderdaad,' vertaalde O'Toole. 'Zo noemen zij hun religieuze beweging, en ook wel Hauhau.'

‘Maar een nieuw evangelie?’ vroeg Ida twijfelend.

De priester keek alweer ontstemd. ‘Wees dus gegroet, mijn volk, mijn uitverkoren volk...’ Te Ua Haumene zweeg even, als om zijn woorden te laten inwerken.

O’Toole kreunde zacht.

‘Ik ben hier om jullie te verzamelen,’ zei Te Ua, ‘in Zijn naam. Om jullie te roepen, zoals ik zelf geroepen ben door de grootste van alle stamhoofden... door Te Ariki Makaera, de bevelvoerder van de legers van de hemel.’

‘Hm?’ zei Karl.

‘Hij bedoelt aartsengel Michael,’ zei O’Toole nijdig.

‘Ziet, ik ben een van jullie, ik ben een Maori, geboren in Taranaki, maar de *pakeha* hebben mij en mijn moeder meegenomen naar Kawhia. Ik diende hun als een slaaf, maar ik ben niet boos op hen, want het was Gods wil dat ik hun taal leerde spreken en lezen. Ik bestudeerde de Bijbel, Gods woord, en ik heb me laten dopen, omdat ik zeker wist dat het geloof van de *pakeha* mij een beter leven kon schenken. Maar toen verscheen Te Ariki Makaera aan mij en hij liet me zien dat ik me niet moest laten leiden, maar zelf moest leiden. Net als Mozes zijn volk ooit uit de slavernij leidde, ben ook ik uitverkoren. Ik moet jullie kond doen van Gods zoon, Tama-Rura, die de *pakeha* Jezus noemen, hoewel mij is geopenbaard dat dit alleen maar een andere naam is voor aartsengel Gabriel.’

‘Die man is getikt,’ mompelde Ida.

‘Die man is gevaarlijk,’ zei Karl moeizaam.

‘En zij wachten allemaal met de speer en het zwaard in de hand om hun uitverkoren volk naar de vrijheid te leiden.’

‘*Pai marire!*’ riepen de mannen, wat de dorpsbewoners luidkeels herhaalden.

‘Goedheid en vrede... passen daar wel zwaarden bij?’ vroeg Ida.

Mara trok berustend haar wenkbrauwen op; een gebaar waarmee ze de volwassenen maar al te graag liet zien wat ze van hen en hun ideeën vond.

‘Want jullie zijn niet vrij, mijn uitverkoren volk!’ donderde de predikant nu tegen de menigte. ‘Jullie delen je land met de *pakeha* en jullie geloven maar al te vaak dat ze jullie vrienden zijn omdat ze jullie geld geven en spullen die jullie daarmee kunnen kopen. Maar ik zeg jullie: die dingen geven ze jullie niet voor niets! Ze pakken jullie land af, ze pakken jullie taal af en ze zullen ook jullie kinderen afpakken!’

De vrouwen reageerden met geschrokken kreten en de mannen deels met protesten.

‘Jullie hebben deze mensen niet uitgenodigd. Ze zijn gewoon gekomen om jullie land af te pakken.’

Karl wilde nog ingrijpen, maar pastoor O’Toole die naast hem zat was al opgesprongen.

‘Wij hebben jullie ook de God gebracht die jij op dit moment lastert!’ schreeuwde hij tegen de predikant.

Te Ua Haumene keek hem kwaad aan. ‘Jullie zijn misschien wel de kano geweest waarop de ware God naar Aotearoa is gekomen,’ zei hij nijdig tegen de missionaris. ‘Maar vaak moet je de kano verbranden als je je echt thuis wilt voelen in een land. God zal er nog zijn als wij de *pakeha* allang uit ons land hebben verjaagd, als zij door de wind zijn weggeblazen! *Pai marire, hau hau!*’

Pastoor O’Toole liet zich verbijsterd weer op zijn plaats bij het vuur vallen. Hij wreef over zijn voorhoofd, terwijl steeds meer van de mensen die hij had bekeerd en gedoopt de geest van de God in de wind bezwoeren.

Te Ua Haumene riep de aanwezigen nu ook op in actie te komen. Hij liet zijn aanhangers een paal opzetten die hij *niu* noemde en die de goede boodschap die hij de Maori bracht moest symboliseren. Zijn mannen liepen stampvoetend om deze paal heen, bijna als in een oorlogsdans, en ze riepen de luisteraars op om mee te doen. Daarna scandeerde Te Ua Haumene vreemde woorden en hij verkondigde nog meer grondbeginselen van zijn nieuwe religie. Steeds meer jonge dorpsbewoners sprongen op en sloten zich aan bij de krijgers rondom de *niu*.

‘We moeten hier zo snel mogelijk vandaan,’ zei Karl. ‘Voordat die profeet dit dorp van *pakeha* begint te zuiveren. Mara, ga naar meneer Johnson en de roodrokken, dan haal ik meneer Carter uit zijn verbroederende roes met zijn burens. Het ziet er weliswaar niet naar uit dat iemand nog iets meekrijgt, maar de jongens zullen hem ook niet verdedigen als een van hen doordraait. Ida, breng pastoor O’Toole naar de paarden, want ik wil niet dat hij nog een keer in discussie gaat met deze gek.’

x

Dat liet Mara zich geen twee keer zeggen. Niet alleen omdat ze niet kon wachten om weg te gaan, want ze had zich allang neergelegd bij de over-

nachting in de *marae* en had helemaal geen zin in de lange nachtelijke rit. Maar ook omdat de griezelige sfeer, de dreigende woorden van de profeet en de gekke dans van de mannen rondom de *niu* haar bang maakten. Zij beschouwde de Maori als haar volk. Als ze met Eru trouwde, zou ze lid worden van de stam van de Ngai Tahu. Maar zo had ze haar landgenoten nog niet eerder meegemaakt; het leek wel alsof ze hun gezonde verstand en hun wijsheid in deze boosaardige wind kwijt raakten.

Pastoor O'Toole voelde dat kennelijk ook zo. Hij leek wel in trance toen Ida hem meenam tussen de vuren door, gelukkig zonder te worden lastiggevallen.

Een paar dorpsbewoners merkten misschien dat de *pakeha* vertrokken, maar het stamhoofd, dat iets verderop zat, zag dat zeker. Paraone Kawiti liet de blanken echter ongehinderd vertrekken; hij leek niet erg enthousiast over de profeet die zijn stam op dat moment betoverde. Misschien voelde hij het gevaar dat van hem uitging, of was hij alleen maar bang de macht over zijn volk kwijt te raken. Hij knikte bijna onmerkbaar tegen de landmeter en keek pastoor O'Toole met een minachtende en tegelijk spijtige blik aan.

'Schiet alstublieft op!' zei Karl tegen de missionaris.

Mara, die de enigszins tegenstribbelende Carter en de uiterst gealarmeerde soldaten al had geholpen met het zadelen van hun paarden, gaf pastoor O'Toole de teugels van zijn magere bruine paard.

De man leek bijna niet te kunnen beslissen om op te stijgen. Het leek wel alsof de kracht daartoe hem ontbrak.

'Ik wil hier weg!' zei Mara.

'Ik ook,' fluisterde O'Toole. 'Dit is... dit is onherroepelijk het einde. Ik ga terug naar Galway. Moge God dit land beschermen.'

Lees verder in *De zang van de hoornschelp*.

Eerste druk oktober 2018

Oorspronkelijke titel *Der Klang des Muschelhorns*

Copyright © 2014 Bastei Lübbe AG, Keulen

Deze uitgave is tot stand gekomen via Internationaal Literatuur Bureau BV,
Amsterdam, www.lindakohn.nl

The moral right of Sarah Lark to be identified as the author of this work has been
asserted by her in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 2018 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Jolanda te Lindert

Omslagontwerp Baqap

Omslagillustratie © Thinkstock.com

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

Landkaart Reinhard Borner, © 2012 Bastei Lübbe AG, Keulen

ISBN 978 90 261 4509 4

ISBN e-book 978 90 261 4510 0

NUR 302

www.uitgeverijdefontein.nl

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande
– overleden of nog in leven zijnde – personen berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd
en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch,
door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.